

ประสบการณ์จริงกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ประสบความสำเร็จของอุทยานการเรียนรู้ยะลา

จารุณี การ์*

บทนำ

ปัจจุบันสิ่งเบี่ยงเบนความสนใจในการอ่านมีมากมาย โดยเฉพาะโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่มีภาพประกอบเคลื่อนไหวได้ สร้างความสนุกและทำให้คนดูจำเรื่องได้มาก กระตุ้นความสนใจได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เดียวกันก็ดึงความสนใจออกจากการอ่านหนังสือได้เช่นกัน จึงทำให้มีผู้ที่รักการอ่านหนังสือน้อยลง โดยเฉพาะเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่ถูกชักจูงด้วยสื่อต่าง ๆ ได้ง่าย นอกจากโทรทัศน์แล้วยังมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กต้องอยู่นิ่ง เฝ้าดูจอมองเป็นเวลานาน เช่น คอมพิวเตอร์ วิดีโอ ถ้าผู้ปกครองไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูลูก ปล่อยปะละเลย และอาศัยสื่อเหล่านี้ในการเลี้ยงดูลูก พัฒนาการของเด็กจะได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ทั้งที่วัยเด็กเป็นวัยที่กำลังมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย และสติปัญญา มีความกระตือรือร้นสนใจใคร่รู้ในเรื่องต่าง ๆ และส่วนใหญ่อยู่ในวัยกำลังศึกษา การอ่านจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสม และจำเป็นอย่างยิ่ง แต่การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั้น จำเป็นต้องอาศัยการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนิสัยรักการอ่านในเด็กนั้นมิได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ฉะนั้น ควรมีขั้นตอนการส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพราะการชักชวนเด็กให้อ่านหนังสือโดยวิธีการพูดแนะนำอย่างเดียวนั้นอาจไม่พอ ต้องมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นหรือเร้าความสนใจในการอ่านให้แก่เด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการรณรงค์ให้เด็กรักการอ่าน รวมทั้งภาครัฐควรส่งเสริมการอ่านอย่างจริงจัง โดยกระตุ้นและจูงใจให้สถานศึกษา หรือสถาบันต่าง ๆ จัดกิจกรรมให้เด็กได้อ่านและใช้สติปัญญาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้

การส่งเสริมการอ่าน

การอ่านต้องถูกส่งเสริมตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดา ผู้ปกครองควรส่งเสริมการอ่าน โดยการอ่านหนังสือให้ลูกฟังตั้งแต่แรกเกิด จัดเวลาและสถานที่สำหรับการอ่านภายในบ้าน พูดคุยส่งเสริมเกี่ยวกับการอ่านในครอบครัว ช่วยพัฒนาลูกให้มีความชำนาญในการอ่าน และทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่านด้วยตัวเอง เช่น Hurst and Hubberstey (2001) ที่มีความเห็นว่า ถ้าพ่อแม่

* อาจารย์ สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ทำตัวอย่างให้เห็นว่า ตื่นรักการอ่าน เด็ก ๆ ก็จะรักการอ่านเหมือนกัน โดยวิธีการที่ง่ายที่สุด คือ ครอบครัวต้องร่วมอ่านหนังสือกับเด็กเป็นกิจวัตร หาบทุกลอนสนุก ๆ หรือนิทานที่เขียนเป็นคำคล้องจอง แล้วชวนลูกอ่านออกเสียงดัง ๆ การอ่านคำคล้องจองที่เข้าใจง่ายเป็นเรื่องที่สนุกสนานและดึงดูดใจ ทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะการอ่านแก่เด็ก ทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง และอ่านหนังสือเก่ง เรียนดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Austin and Casselden (2010) ที่ศึกษาทัศนคติด้านการอ่านและนิสัยรักการอ่าน พบว่า เจตคติเชิงบวกของพ่อแม่ที่มีต่อการอ่านมีผลต่อเจตคติเชิงบวกของเด็กที่มีต่อการอ่าน และการสร้างนิสัยรักการอ่านในเด็ก โดยเด็กที่เห็นพ่อแม่อ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะอ่านเช่นกัน ครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการอ่าน และมีวัฒนธรรมการอ่านที่บ้าน มักนำไปสู่นิสัยรักการอ่านของเด็กอย่างยั่งยืน

เมื่อเด็กเข้าสู่โรงเรียน ครูจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เด็กเกิดความสนใจในการอ่านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยมีมาตรการเพื่อส่งเสริมการอ่าน บูรณาการการอ่านกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลายและสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน สร้างแรงจูงใจและชี้แจงให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน พัฒนาการอ่านของนักเรียนตามลำดับตั้งแต่ระดับอ่านออก อ่านเป็น อ่านสม่ำเสมอและอ่านเป็นนิสัย รวมทั้งติดตามประเมินผลพัฒนาการอ่านของเด็กอย่างต่อเนื่อง จัดสื่อ หรือแหล่งการเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการในการอ่าน รวมทั้งยังต้องประสานความร่วมมือกับบรรณารักษ์ในโรงเรียน และส่งเสริมการอ่านให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน พิจารณาให้นักเรียนเลือกหนังสือด้วยตัวเองเพื่ออ่านเป็นการบ้าน ประสานกับฝ่ายบริหารและครูคนอื่น ๆ เพื่อทำให้การอ่านเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในโรงเรียน พุดคุยเรื่องหนังสือและการอ่านหนังสือกับนักเรียนเป็นประจำ ค้นหาสิ่งที่นักเรียนสนใจไม่ว่าจะเป็นนิตยสาร เว็บไซต์ วิดีโอ ใช้สิ่งเหล่านี้เป็นฐานเริ่มเพื่อแนะนำพวกเขาไปสู่การอ่าน สิ่งที่น่าสนใจด้วยตัวเอง เรียนรู้ความสนใจและความชื่นชอบของนักเรียนแต่ละคนภายนอกห้องเรียน และเชื่อมโยงความสนใจเหล่านี้มาสู่การอ่าน พร้อมทั้งสอบถามผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับนิสัยการอ่านที่บ้านของนักเรียน นอกจากนี้บรรณารักษ์ควรจัดแหล่งข้อมูลในห้องสมุดทั้งหมดให้เด็กสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน ให้บริการอย่างมีคุณภาพ ทำความคุ้นเคยกับหนังสือและนิตยสารยอดนิยม จัดพื้นที่ที่น่าสนใจสำหรับเด็ก ทำให้เป็นบริเวณที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวกสบาย และไม่ลำบาก ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม การบริการ การพัฒนาหมวดหมู่ และโครงการต่าง ๆ ของห้องสมุด รวมทั้งถามความคิดเห็นของเด็ก เพื่อจัดหาแนวทางในการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนภาครัฐจะต้องสนับสนุนให้การศึกษาและอบรมแก่ผู้ปกครอง และสนับสนุนสื่อต่าง ๆ ให้ทุกคนรอบรู้ ขณะเดียวกันก็ควรเน้นการปฏิรูปครูระดับประถมวัย และปฏิรูปศูนย์เลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาลของภาครัฐหรือเอกชนขนาดเล็กทั่วประเทศอย่างจริงจัง สนับสนุนอาสาสมัครจัดกิจกรรม พร้อมอุปกรณ์ในการฝึกอบรม และจ้างพี่เลี้ยง หรือครูอนุบาลที่มีความรู้เรื่องจิตวิทยา และการทำงานของสมองอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ

ทำไมจึงต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การอ่านช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ การปลูกฝัง “นิสัยรักการอ่าน” และมี “รสนิยมในการอ่าน” ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีรูปแบบการดำเนินการหลายอย่าง ทั้งเทคนิค กลวิธี และสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่มุ่งกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น อยากอ่าน กระตุ้นให้เกิดการอ่านอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนจนเป็นนิสัย โดยการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก มีวัตถุประสงค์ให้เด็กสามารถอ่านได้ในระดับที่ใช้สติปัญญา วิเคราะห์วิจารณ์ และมีความเข้าใจอย่างดีพอ ทั้งยังพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิด เหตุผล อารมณ์ โดยผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะพยายามทำให้การอ่านเป็นประสบการณ์ที่ สนุกสนาน เด็กเกิดความประทับใจในการอ่าน รักการอ่านจนเกิดนิสัยรักการอ่านไปตลอดชีวิต

ลักษณะของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คือ การกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจใน การอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายาม พัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย กิจกรรมส่งเสริมการอ่านมี ลักษณะสำคัญ (แม้นมาส ขวลิต, 2544: 17) ดังนี้

1. **เข้าใจ** กิจกรรมจะเข้าใจให้บุคคลที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนเกิด ความอยากอ่านหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่า ควรอ่าน เช่น การจัดนิทรรศการที่ดึงดูดความสนใจ การตอบปัญหา มีรางวัลต่าง ๆ การใช้สื่อ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วย เป็นต้น

2. **จูงใจ** ให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉาน เพื่อจะได้รู้ เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุกที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมากล่าว นอกจากจะเป็นประโยชน์ แล้วยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้นั้นคุ้มค่า ให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรี ไม่ ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยอ่าน เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่านและการใช้คู่มือช่วยการอ่าน

เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้น และไม่เกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ในการอ่าน เช่น ชาวที่ กำลังเป็นที่สนใจ หรือหัวข้อเรื่องที่เป็นที่สนใจ เช่น การวิจัย การเตรียมตัวสอบ การสมัครงาน เป็นต้น

3. กระตุ้น แนะนำให้อยากรู้ อยากเห็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลายอย่าง อยากรู้อยากเห็นรอบรู้และรู้ลึกซึ้ง เปิดความคิดให้กว้าง เมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่อง หนึ่งต่อไป มีความรู้ดีกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้ เกิดความรู้สึกว่าหนังสือ ทำประโยชน์ให้อ่าน ให้วิจารณ์ ให้ประเมินค่า ให้อยากนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้ อยากรู้อยากเห็นหนังสือ ทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่านเหล่านี้ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้จัดกิจกรรมอาจนำหนังสือหรือวัสดุการ อ่านมาแสดงทุกครั้งจัดกิจกรรม

4. สร้างบรรยากาศการอ่าน ขึ้นในบ้าน ในโรงเรียน และในสังคม นอกจากกิจกรรมจะเข้า ใจ จูงใจให้อ่านและกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการอ่านให้เหมาะสม การสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้มีเพียงพอ

อุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลา (TKpark Yala) เป็นห้องสมุดมีชีวิตระดับภูมิภาคแห่งแรกใน ประเทศไทย และเป็นอุทยานการเรียนรู้แห่งที่ 2 ของประเทศไทย ซึ่งได้รับความร่วมมือระหว่าง สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ กรุงเทพฯ และเทศบาลนครยะลา โดยเทศบาลนครยะลาจัดตั้ง คณะทำงานเพื่อวางแผนและบริหารอุทยานการเรียนรู้ยะลา และจัดสรรงบประมาณของท้องถิ่น เพื่อให้อุทยานการเรียนรู้ยะลาสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สำนักงานอุทยาน การเรียนรู้ กรุงเทพฯ รับผิดชอบในการให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้สนับสนุนทางด้านสื่อ เพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาบุคลากร กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในลักษณะโครงการนำ ร่อง รวมทั้งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการก้าวเดินของ อุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝัง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการแสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ และทันสมัย มีการส่งเสริมและ สนับสนุนการอ่านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน การ แสวงหาความรู้และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีโอกาสพัฒนาแลกเปลี่ยน และแสดงผลงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถ สร้างนวัตกรรมใหม่ ผลผลิต หรือชิ้นงานจากการผสมผสานด้านศิลปะ วัฒนธรรม ค่านิยม หรือวิถี ชีวิต นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลาย (เทศบาลนครยะลา, 2551: 2)

อุทยานการเรียนรู้ยะลาส่งเสริมและสนับสนุนการอ่านการเรียนรู้ให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิตด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถดึงดูดเด็ก เยาวชน และประชาชนให้เข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการอุทยานการเรียนรู้ยะลา เป็นจำนวน 1,059,991 คน (จำนวนผู้เข้าใช้บริการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ถึงวันที่ 15 กันยายน 2555)

อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมาตลอด 5 ปีที่ผ่านมา โดยคัดเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับกระแสสังคม เหตุการณ์หรือวันสำคัญต่าง ๆ และสอดคล้องกับหลักการสร้างองค์ความรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เด็ก เยาวชน และประชาชนเห็นความสำคัญของการอ่าน อีกทั้งยังมีผลในการช่วยแก้ไขปัญหาการไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ ซึ่งเป็นปัญหาของเด็กนักเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในอุทยานการเรียนรู้ยะลา แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบออกเป็น 2 ฝ่ายหลัก ๆ ได้แก่ ฝ่ายบรรณารักษ์ และฝ่ายกิจกรรม โดยฝ่ายบรรณารักษ์มีหน้าที่ดูแลงานจัดหา คัดเลือกสิ่งพิมพ์และสื่อโสตทัศนวัสดุทุกประเภท วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด บริการหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร บริการยืม-คืนหนังสือ และบริการตอบคำถามช่วยค้นคว้า ประสานงานกับฝ่ายกิจกรรมเพื่อดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในส่วนงานห้องสมุด ส่วนฝ่ายกิจกรรมมีหน้าที่ดูแลประสานงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดทำรายงานสถิติจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและคณะเยี่ยมชม และประชาสัมพันธ์งานกิจกรรม รวมทั้งจัดทำนิทรรศการทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้จะต้องเริ่มต้นอย่างไร

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ยาก หากเรามีการวางแผนและเตรียมการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการเลือกวันและช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะต้องจัดในช่วงที่ไม่ตรงกับการจัดกิจกรรมของสถานที่อื่น ๆ หรือการจัดงานใหญ่ของจังหวัด เนื่องจากจะทำให้ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมน้อย หรือวันสำคัญ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น เนื่องจากประชาชนจะเดินทางไปพักผ่อนในสถานที่อื่น ๆ รวมทั้งช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่วนใหญ่อุทยานการเรียนรู้ยะลาจัดกิจกรรมเป็นประจำทุกวันเสาร์ และวันอาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น หากวันหยุดนักขัตฤกษ์ใดที่เป็นวันหยุดยาว อุทยานการเรียนรู้ยะลาจะงดกิจกรรมช่วงดังกล่าว ส่วนระยะเวลาในการจัดกิจกรรมขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรม เช่น

กิจกรรมสำหรับเด็ก อาจใช้เวลาไม่มากเท่ากับกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่ เนื่องจากเด็กมีช่วงความสนใจในระยะสั้น โดยส่วนใหญ่อุทยานการเรียนรู้จะจัดกิจกรรมที่เน้นการให้สาระความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน เพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกเบื่อ และมีความสนใจมากขึ้น โดยเริ่มกิจกรรมจากการทำความรู้จักกัน กิจกรรมสนทนากา ร้องเพลง เพื่อละลายพฤติกรรมเด็ก ก่อนจะนำเข้าสู่เนื้อหาสาระของแต่ละกิจกรรม

สำหรับสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของอุทยานการเรียนรู้จะได้นั้น แบ่งเป็น การจัดกิจกรรมภายในห้องสมุด ได้แก่ ห้องมินิเธียเตอร์ ลานสานฝัน ห้องเด็ก และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ส่วนการจัดกิจกรรมภายนอกห้องสมุด ได้แก่ โรงเรียนต่าง ๆ ศูนย์การค้าในจังหวัดยะลา และแหล่งท่องเที่ยวทั้งในจังหวัดยะลาและจังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมนอกสถานที่จะทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน มีความรู้สึกเป็นอิสระ ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และในขณะเดียวกันก็มีส่วนกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล, 2549 : 58)

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของอุทยานการเรียนรู้จะดำเนินการ มีดังนี้

1. ขั้นเตรียมงาน

อุทยานการเรียนรู้จะจัดประชุมภายในองค์กร เพื่อคิดและเสนอแผนกิจกรรมที่จะจัดขึ้นในแต่ละเดือน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นนั้น จะพิจารณาจัดให้ครบตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่ม ได้แก่ วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปทำความเข้าใจในบทเรียนที่ได้ศึกษาในโรงเรียนได้ พร้อมทั้งพิจารณาจากผลการประเมินการจัดกิจกรรมที่ได้รับจากแบบสอบถาม และการเสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เข้าใช้บริการในห้องสมุด

หลังจากนั้นอุทยานการเรียนรู้จะนำแผนการดำเนินการจัดกิจกรรมเสนอแก่คณะกรรมการบริหารอุทยานการเรียนรู้ โดยเมื่อนายกเทศมนตรีเป็นประธานและคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ปลัดเทศบาล ตัวแทนจากเทศบาลภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ตัวแทนจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา และคณะกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ใหญ่ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน และตัวแทนเยาวชน หรือตัวแทนกลุ่มเยาวชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อทำหน้าที่คอยให้คำแนะนำต่อการดำเนินงาน

กิจกรรมของอุทยานการเรียนรู้ยะลา โดยผ่านมุมมองของเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้อุทยานการเรียนรู้ยะลา จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ “ถูกใจ” และ “โดนใจ” เยาวชนมากที่สุด (เส้นทางสู่...อุทยานการเรียนรู้ยะลา: เปิดโลกกว้างการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น, [ม.ป.ป.] : 52) เมื่อทุกฝ่ายรับทราบแล้ว ก็จะเตรียมดำเนินการขั้นต่อไป

1.1 ฝ่ายกิจกรรมเขียนโครงการ และกำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรม ที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ปฏิบัติจริง เช่น อาจมีการบันทึกกิจกรรม กำหนดรางวัล สื่อ อุปกรณ์ การติดต่อกับโรงเรียนหรือสมาชิกห้องสมุด เป็นต้น

1.2 เตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมตามโครงการ โดยการจัดหา และคัดเลือก หรือบางครั้งจำเป็นต้องซื้อก็พิจารณาตามสมควร ซึ่งไม่นิยมเลือกใช้สื่อหรืออุปกรณ์ที่มีราคาแพงเกินไป โดยจะจัดหาสื่อประกอบการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม ดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ แบบฝึกหัด และบัตรคำ โดยสื่อประเภทนี้นิยมใช้กับกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การเล่านิทานโดยมีภาพประกอบ การจัดแสดงหนังสือ/นิตยสาร/วารสารใหม่ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

สื่อโสตทัศนวัสดุ ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก ของจริง ของจำลอง/หุ่นจำลอง รูปภาพ ภาพยนตร์ โดยสื่อประเภทนี้นิยมใช้กับกิจกรรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น กิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านการทดลองอย่างง่าย ซึ่งอาจมีการใช้ของจริง ของจำลอง/หุ่นจำลอง หรือรูปภาพประกอบกิจกรรมที่จัด การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ซีดี-รอม และดีวีดี หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เว็บไซต์ โดยสื่อประเภทนี้นิยมใช้กับกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการเล่านิทาน โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) ซีดี-รอม หรือดีวีดี เพื่อสร้างความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือกิจกรรมส่งเสริมเทคโนโลยี เช่น การอบรมการใช้เว็บไซต์ในสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุด การประกวดการออกแบบเว็บไซต์ การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

1.3 กำหนดเกณฑ์หรือกติกาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกิจกรรม

2. ขั้นประชาสัมพันธ์กิจกรรม

การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้ประชาชนทั่วไปรับทราบกิจกรรมต่าง ๆ ของอุทยานการเรียนรู้ยะลา ทั้งนี้ อุทยานการเรียนรู้ยะลา มีวิธีในการ

ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้ (3 ปี อุทยานการเรียนรู้ยะลา ก่อเกิด มิตรภาพ และความเข้าใจ, 2553 : 22)

2.1 การสื่อสารภายนอกอุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลาเผยแพร่ข่าวสารการจัดกิจกรรมโดยผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ภายในพื้นที่จังหวัดยะลา ได้แก่ การส่งจดหมายให้ทางโรงเรียนเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของอุทยานการเรียนรู้ยะลา (www.tkparkyala.com) และสื่อสังคม ได้แก่ เฟซบุ๊ก (www.facebook.com/tkpark และ www.facebook.com/tkpark1) ประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามสถานที่สำคัญ หรือตามแยกไฟแดงต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครยะลา แจกใบปลิวและแผ่นพับที่ออกแบบให้ดูทันสมัย และมีสีสันน่าสนใจวางไว้ที่อุทยานการเรียนรู้ยะลา แจกตามโรงเรียน ศูนย์การค้า แหล่งท่องเที่ยว ห้องสมุดประชาชน ร้านอาหาร วัด มัสยิด และโรงพยาบาล

2.2 การสื่อสารภายในอุทยานการเรียนรู้ยะลา

ฝ่ายกิจกรรมจะดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทั้งที่กำลังจะเกิดขึ้น และที่ได้จัดไปแล้วในแต่ละเดือนผ่านทางสื่อแผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในห้องสมุด บอร์ดนิทรรศการบริเวณลานสานฝัน บอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมภายในห้องสมุดเด็กเล็ก ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมบนโต๊ะอ่านหนังสือในห้องสมุด

3. ขั้นตอนการ

การดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เนื่องจากทุกกิจกรรมในโครงการควรเกิดผลเป็นรูปธรรม สามารถนำเสนอภาพที่ชัดเจน อุทยานการเรียนรู้ยะลาจึงได้ดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

3.1 การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และประชุมชี้แจงขั้นตอนการจัดกิจกรรม เพื่อดูความพร้อมของการจัดกิจกรรม

3.2 การปฏิบัติกิจกรรม โดยดำเนินการตามที่ได้วางแผนไว้

4. ขั้นตอนประเมิน

การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะจะทำให้ทราบความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละองค์กรอาจมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ สภาพแวดล้อม ความต้องการ และความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายในองค์กร

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จของอุทยานการเรียนรู้ยะลา

อุทยานการเรียนรู้ยะลาจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถแบ่งตามการพัฒนา 4 ด้าน ดังนี้ (3 ปี อุทยานการเรียนรู้ยะลา ก่อเกิดมิตรภาพ และความเข้าใจ, 2553 : 38-47)

1. **กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน** ถือเป็นกิจกรรมที่เป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการดำเนินกิจกรรมภายในอุทยานการเรียนรู้ยะลา เพราะนอกเหนือจากการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และสร้างพื้นฐานของนิสัยรักการอ่านแล้ว กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่จัดขึ้นในอุทยานการเรียนรู้ยะลา ยังมีส่วนช่วยลดจำนวนเด็กและเยาวชนที่อ่านหนังสือภาษาไทยไม่ออก ซึ่งเป็นปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการครอบครัวอัจฉริยะ...ด้วยการอ่าน

อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดโครงการครอบครัวอัจฉริยะ...ด้วยการอ่าน ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2551 และจัดต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน โดยมุ่งปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กและเยาวชน ให้พ่อแม่เห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือให้ลูกฟัง และเลี้ยงลูกด้วยหนังสือ เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวด้วยการสร้างกระบวนการให้พ่อแม่ลูกมีความสุขร่วมกันในโลกของหนังสือ โดยกิจกรรมภายในโครงการ ได้แก่ การบริการยืมกระเป๋าสัปดาห์อัจฉริยะ และการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก และการส่งเสริมการอ่าน

การบริการยืมกระเป๋าสัปดาห์อัจฉริยะ

- จัดทำถุงผ้าหนังสือจำนวน 60 ใบ โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงวัย คือ ถุงหนังสือสำหรับเด็กเล็ก (อายุ 0-3 ปี) ถุงหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย (อายุ 4-6 ปี) ถุงหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 1-3 (อายุ 7-9 ปี) และถุงหนังสือสำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุ 10-12 ปี)

- ภายในถุงหนังสือจะประกอบด้วยหนังสือสำหรับเด็กจำนวน 1-2 เล่ม และหนังสือสำหรับพ่อแม่ 1-2 เล่ม พร้อมของเล่นเพื่อการเรียนรู้ 1 ชิ้น

- ระยะเวลาในการยืม 1 สัปดาห์ (ให้ยืมเฉพาะเครือข่ายผู้ปกครองห้องสมุดเด็กที่เข้าร่วมโครงการ)

การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเนื้อหาของการอบรมจะเกี่ยวกับ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเด็กในแต่ละช่วงวัย เช่น การอบรมในหัวข้อ “เทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็ก” “เลี้ยงลูกให้เก่งและดีต้องมี 3G” เป็นต้น

โครงการสร้างนักเล่านิทาน : เด็กเก่า...เก่า เล่านิทานเก่ง...เก่ง

โครงการสร้างนักเล่านิทาน : เด็กเก่า...เก่า เล่านิทานเก่ง...เก่ง เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้เกิดความกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการอ่าน และเกิดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน โดยฝึกให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักเทคนิคในการเล่านิทานที่หลากหลาย เช่น การเล่าไปพับไป เล่าไปวาดไป เล่าไปตัดไป การเล่านิทานโดยใช้สื่ออื่นเป็น การแสดงละครนิทาน การฝึกใช้ท่าทางประกอบเสียงเพลง ฝึกการใช้เสียงตามอารมณ์ การอ่านบทละครนิทาน ทำอุปกรณ์ประกอบการแสดงละครนิทาน การอัดเสียงบทละครนิทาน และการแสดงผลงานละครของน้อง ๆ คือ “ละครบรรเลง บทเพลงนิทาน” ซึ่งได้จัดแสดงโชว์บนเวทีงานต่าง ๆ ในจังหวัดยะลา

โครงการ 1 วันเรียนรู้กับ TKpark Yala

อุทยานการเรียนรู้ยะลา มีภารกิจหลักในการมุ่งเน้นปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและส่งเสริมการอ่าน จึงได้จัดโครงการ 1 วันเรียนรู้กับ TKpark Yala เพื่อปลูกฝังให้ผู้เข้าร่วมโครงการสนใจการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการคิด และฝึกทักษะด้านการอ่าน ในรูปแบบที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ปลูกฝังให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและรักการอ่านหนังสือทุกรูปแบบ และฝึกให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีกระบวนการคิดโดยใช้เหตุผล สร้างคุณค่าด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนและสังคม โดยอุทยานการเรียนรู้ยะลาจะส่งข้อมูลการจัดกิจกรรมแต่ละเดือนไปยังโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อโรงเรียนสนใจนำนักเรียนมาร่วมกิจกรรม สามารถติดต่อมายังอุทยานการเรียนรู้ยะลา เพื่ออุทยานการเรียนรู้ยะลาดำเนินการจัดกิจกรรมให้ต่อไป ตัวอย่างกิจกรรมในโครงการ 1 วันเรียนรู้กับ TKpark Yala มีดังนี้

เดือนกรกฎาคม 2555 จัดกิจกรรมในหัวข้อ อ่าน ฟัง คิด เล่น กับเรื่องราวสาระท้องถิ่น ภาคใต้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรักการอ่านและได้เรียนรู้เรื่องราวสาระท้องถิ่นใกล้ตัวที่น่าสนใจ พร้อมทั้งให้เด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและท้องถิ่นภาคใต้ เกิดความเข้าใจและการยอมรับในวิถีชีวิตวัฒนธรรมที่หลากหลายตามบริบทพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไป โดยกิจกรรมที่จะจัดขึ้น มีดังนี้

1. กิจกรรมอ่าน...สนุกกับการอ่านนิทานสื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่นภาคใต้ นิทานเรื่องราวภูมิปัญญาสาระท้องถิ่นใกล้ตัวที่สอดคล้องกับวัย การดำรงชีวิต พร้อมกับสอดแทรกแนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. กิจกรรมฟัง...สนุกกับการฟัง TKpark Audio Book หนังสือเสียงสาระท้องถิ่นภาคใต้ที่สร้างสรรค์โดยอุทยานการเรียนรู้ นิทานพื้นบ้านที่มีทั้งสาระ ความสนุกสนาน และ

จินตนาการ สืบทอดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคใต้อันล้ำลึก มีความหมายต่อการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการดำรงอยู่ร่วมกันที่แฝงไปด้วยคติสอนใจ

3. กิจกรรมคิด...สนุกกับการคิด Workshop...หุ่นประดิษฐ์ตัวละคร สร้างสรรค์ จากหนังสือชุดสื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ภาคใต้ เช่น หุ่นอีเล้งเค้งเค้ง หุ่นไก่ชามอ ตัวละครน่ารัก ๆ จากหนังสือในชุดสื่อการเรียนรู้สาระท้องถิ่น ภาคใต้

4. กิจกรรมเล่น...สนุกกับการเล่น เดิน กระโดดไปตามเสียงเพลง “ลูกยางจอมชน” บทเพลงสร้างสรรค์ถ่ายทอดเรื่องราวของสื่อของเล่นในท้องถิ่นภาคใต้

เดือนสิงหาคม 2555 จัดกิจกรรมในหัวข้อ พิพิธอาเซียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้หลากหลายแง่มุมของเพื่อนบ้านและมิตรประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม รู้จัก เข้าใจ และเตรียมพร้อมที่จะรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่แตกต่าง โดยกิจกรรมที่จะจัดขึ้น มีดังนี้

1. กิจกรรมสนุกเรียนรู้ รู้จัก...เรียนรู้ เรื่องราวของประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านการ์ตูนแอนิเมชัน “ท่องโลกอาเซียน” ซึ่งจัดทำโดยกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้เบื้องต้นแก่เยาวชนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้นำเสนอผ่านตัวละครที่เป็นมนุษย์ต่างดาวที่ชื่อ “บลู” กับเพื่อน ๆ ของเข่อีก 10 คน ซึ่งเสมือนเป็นตัวแทนของประเทศสมาชิก อาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

2. กิจกรรมสนุกเข้าใจ รู้จัก...เข้าใจ อาเซียน ASEAN WALL เรียนรู้พื้นฐานอัตลักษณ์ (Identity) 10 ชาติอาเซียน กิจกรรมสนุกกับเกมทดสอบความรู้ ร่วมตอบคำถามจาก 10 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ชื่อประเทศ (ชื่ออย่างเป็นทางการ) ธงชาติ ตราแผ่นดิน เมืองหลวง ระบบการปกครอง สกุลเงิน สินค้าเด่น สถานที่สำคัญ แผนที่ประเทศ จำนวนประชากร และดอกไม้ประจำชาติ

3. กิจกรรมสนุกคิด รู้จัก...เพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียนจาก Workshop แต่งแต้มสีสัน...แต่งกายชุดอาเซียน (สำหรับเด็กปฐมวัย) และ Workshop หมุนหมุนกลิ้งกลิ้ง...ลูกเต๋าหรรษา ร่วมประดิษฐ์และรับของทีละลิ้ม (สำหรับเด็กประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)

4. กิจกรรมสนุกเล่น รู้จัก...เพลงเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน กับกิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์

โครงการเยาวชนต้นแบบอ่านออกเสียง

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ ความแตกต่างของเสียงวรรณยุกต์ทำให้คำมีความหมายแตกต่างกัน นอกจากนี้ภาษาไทยยังมีการอ่านออกเสียงด้วยสำเนียงที่หลากหลายตามท้องถิ่นต่างๆ ปัจจุบันการอ่านออกเสียงภาษาไทยมีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก อิทธิพลของภาษาต่างประเทศทำให้การออกเสียงทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ผิดเพี้ยนจนอาจสื่อความหมายผิด หรืออาจทำให้เสียงภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไปได้ แม้ว่าธรรมชาติของภาษาจะมีความเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว แต่ความเปลี่ยนแปลงตามความนิยมโดยออกเสียงภาษาไทยให้ฟังคล้ายภาษาต่างประเทศจนเคยชิน อาจทำให้ภาษาไทยผิดเพี้ยนไปได้ในที่สุด อุทยานการเรียนรู้ยะลาเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดกิจกรรมโครงการเยาวชนต้นแบบอ่านออกเสียง เพื่อรณรงค์และสร้างเครือข่ายการอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยได้เชิญอาจารย์ภาษาไทยมาให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมเรื่องการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เข้าร่วมอบรม และจัดการแข่งขัน ตลอดจนต่อยอดโครงการเป็นโครงการหนังสือเสียง โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ร่วมกันผลิตหนังสือเสียง เพื่อบริจาคให้กับผู้พิการทางสายตาต่อไป

โครงการประกวด Cosplay แพนซีเรื่องเล่าจากหนังสือ

อุทยานการเรียนรู้ยะลาจัดโครงการประกวด Cosplay แพนซีเรื่องเล่าจากหนังสือ เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนได้เรียนรู้ เข้าใจ และเห็นความสำคัญของการอ่าน โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านการแต่งกายแพนซีเลียนแบบตัวละครในหนังสือ สร้างสรรค์ตัวละครในหนังสือให้มีชีวิต พร้อมทั้งถ่ายทอดเรื่องราวที่อ่านผ่านการแต่งกายแพนซีได้เป็นอย่างดี

แม้ว่าอุทยานการเรียนรู้ยะลาจะมีภารกิจหลักในการมุ่งเน้นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการส่งเสริมการอ่านแล้ว การส่งเสริมทักษะด้านศิลปวัฒนธรรมยังเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการส่งเสริมความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบถึงความเป็นมาในอดีตสู่สังคมปัจจุบัน เกิดการรับรู้ถึงวัฒนธรรมของสังคมไทย และก่อให้เกิดจิตสำนึกในความเป็นไทย

2. กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ รู้จัก เข้าใจ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคอื่น ๆ หรือศิลปวัฒนธรรมสากล ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการค่ายเยาวชน “ย่ำรอยประวัติศาสตร์ เยื้องยาตรแดนใต้”

โครงการค่ายเยาวชน “ย่ำรอยประวัติศาสตร์ เยื้องยาตรแดนใต้” จัดขึ้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันด้วยความรักสามัคคี ลดความอคติ นำไปสู่การอยู่อย่างหลากหลายและสันติ ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และปลูกฝังให้เด็กไทยที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามได้เรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน โดยการไปเยี่ยมชมตามสถานที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของภาคใต้ ได้แก่ วัดคูหาภิมุข วังจะบังติกอ สถาบันทักษิณคดีศึกษา สวนสัตว์สงขลา ชุมชนเก่าแก่อัน (ตัวอย่างชุมชนที่มีการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม) เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ความเป็นมาของร่องรอยประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วรรณา ตลอดจนเกิดแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

โครงการค่ายเยาวชน “ข้าวตั้งท้อง พี่น้องครั้นครอง”

วิถีชีวิตของคนไทยเกี่ยวข้องกับปลูกข้าวมาตั้งแต่อดีต เพื่อเป็นการสืบสานและสืบทอดองค์ความรู้เรื่องข้าว ทางอุทยานการเรียนรู้ยะลาจึงจัดโครงการค่ายเยาวชน “ข้าวตั้งท้อง พี่น้องครั้นครอง” ขึ้น เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้กับเยาวชนผู้สนใจได้เรียนรู้วิถีการหรือกระบวนการทำนาของคนไทย เพิ่มประสบการณ์ให้กับเยาวชนในจังหวัดยะลาได้เรียนรู้กระบวนการทำนา โดยการทดลองปฏิบัติการเกี่ยวข้าวจริง ๆ ณ แปลงนา

กิจกรรมค่ายเยาวชนนอกสถานที่ หรือกิจกรรมที่เป็นการทัศนศึกษาจะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลจริงจากการไปทัศนศึกษาเยี่ยมชม ทำให้สามารถซึมซับการเรียนรู้ได้ลึกซึ้งมากขึ้น และยังทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมสามารถเรียนรู้วิถีชีวิต ความคิด และวัฒนธรรมซึ่งกันและกันได้มากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดกิจกรรมที่เป็นในลักษณะค่าย แต่เป็นค่ายที่จัดขึ้นภายในห้องสมุดอุทยานการเรียนรู้ยะลา เช่น

โครงการโขนจิตจิว

"โขน" ไม่เพียงเป็นศาสตร์ที่ฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ศิลปะการแสดงแบบประเพณีของไทย เนื่องด้วยรูปแบบการเล่นโขน คือ การฝึกระเบียบวินัย ความอดทน และความพร้อมเพรียง แต่ยังเป็นศาสตร์ที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมในอันที่จะใช้เป็นเครื่องมือปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์แบบไทย ๆ ให้กับเด็กไทยอีกด้วย เพราะแกนหลัก (Theme) ของเรื่อง คือ ธรรมะย่อมชนะอธรรม สอดแทรกความกตัญญู ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ ความรักใคร่ปรองดองในครอบครัว ความซื่อสัตย์ เนื้อหาต่าง ๆ แบ่งเป็นตอน ๆ เหมาะกับวัยของเด็ก อีกทั้งยังมีเนื้อเรื่องที่ลูกใจเด็กที่ชอบ เช่น อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ผจญภัย วีรบุรุษ การต่อสู้ เป็นต้น อุทยานการเรียนรู้ยะลา ได้ตระหนัก

ถึงความสำคัญและคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย จึงได้จัดโครงการอินจิ๊ดจ๊วขึ้น เพื่อถ่ายทอดความรู้และศิลปะการแสดงในด้านการละเล่นโนให้แกเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กจะได้เรียนรู้เต็มรูปแบบทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และมีโอกาสได้แสดงจริงบนเวที ถือได้ว่าเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมการละเล่นโนเด็กสู่สาธารณะ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของตน อีกทั้งมีความเชื่อมั่นและมีจิตสำนึกในการที่จะสืบทอดและรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป โดยกิจกรรมจะเริ่มตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้ในการประดิษฐ์หัวโนแบบประยุกต์ที่ใช้สำหรับสวมใส่ในการละเล่นโนให้เยาวชนและประชาชนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดและพัฒนาเป็นงานอาชีพต่อไป และการอบรมเชิงปฏิบัติการการแสดงโนให้แกเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้พื้นฐานการเรียนรำโน กิริยาท่าร่า บทความและเนื้อเพลงโน พร้อมจัดแสดงบนเวทีเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้โชว์ความสามารถในการแสดงโนได้อย่างเต็มความสามารถ

นอกจากนี้อุทยานการเรียนรู้ยะลา ยังได้จัดกิจกรรมการแสดงพื้นบ้าน เช่น ซี่ละ ดิเกร์ฮูลู กลองยาว มโนห์รา เป็นต้น ซึ่งจัดให้ความรู้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย บทร้อง ท่วงทำนองการรำ กระทั่งสามารถขึ้นแสดงโชว์บนเวทีในบริเวณลานสานฝัน นอกจากนี้อุทยานการเรียนรู้ยะลา ยังคำนึงถึงกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับเทศกาลสำคัญทางศาสนาทั้งศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมวันสงกรานต์ กิจกรรมวันฮารีรายอ เป็นต้น ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ซึ่งกันของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน อันจะมีผลต่อการบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์ของความเข้าใจอันดีระหว่างกันให้เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.3 กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถในการแปรความรู้ ความคิดจินตนาการไปสู่การกระทำที่สร้างสรรค์ เพื่อหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ ถูกต้องเหมาะสม มีความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อสื่อสารถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถในการค้นหารู้จักและเข้าใจตนเอง และที่สำคัญที่สุด คือ มีความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ โดยจะช่วยให้สามารถยอมรับบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่การสร้างสังคมสันติสุขในพื้นที่ ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการแข่งขันทำขนมพื้นบ้าน “ขนมโค”

ขนมโคเป็นขนมท้องถิ่นภาคใต้ที่ทำง่าย และมีรสชาติอร่อย ผู้ทำต้องใช้ทักษะและวิธีการทำที่ละเอียดละไม ซึ่งสามารถสะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น อุทยาน

การเรียนรู้ยะลา จัดโครงการแข่งขันอาหารพื้นบ้าน “ขนมโค” เพื่ออนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมไทย ตลอดจนขนมพื้นบ้านไทย และเพื่อถ่ายทอดความรู้ในการทำอาหารให้สะอาดและปลอดภัยในชุมชน การสร้างเครือข่ายทางวิชาการและการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของอาหาร โดยจัดการแข่งขันร่วมกับภาคีเครือข่ายชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยะลา โดยให้ความรู้สอดแทรกผ่านการแข่งขันเรื่องการคัดเลือกวัตถุดิบ การสุขาภิบาลการปรุง และการสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และเพื่อเป็นการสานความเข้าใจอันดีของคนในชุมชนที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรมได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

โครงการเข้าค่ายเยาวชน “ห้องสมุดเล็ก ๆ กับเด็กทีเค”

โครงการเข้าค่ายเยาวชน “ห้องสมุดเล็ก ๆ กับเด็กทีเค” เป็นโครงการที่นำเยาวชนในจังหวัดยะลาไปช่วยกันพัฒนาห้องสมุดให้กับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนของทางรัฐประชาสรรค์ ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ซึ่งเป็นโรงเรียนด้อยโอกาสเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนเห็นความสำคัญของห้องสมุด รู้จักการช่วยเหลือแบ่งปันให้กับผู้ที่ด้อยโอกาส และรู้จักตอบแทนหรือช่วยเหลือสังคม จัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน เพื่อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนคณะกรรมการนักเรียนได้ใช้ห้องสมุดให้เกิดประโยชน์ ก่อเกิดนิสัยรักการอ่าน มีทักษะชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดี อีกทั้งเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสในการตอบแทนสังคม เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ และอุดมคติในการช่วยเหลือสังคม ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการกับชุมชนพื้นที่ในจังหวัดสตูล รวมทั้งยังเป็นการเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ (อุทยานการเรียนรู้ยะลา) ไปสู่ความเป็นแม่ข่ายทางปัญญาให้เป็นที่รู้จัก และเป็นต้นแบบการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตในส่วนภูมิภาค

กิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตด้วยรูปแบบค่ายนั้น จะเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้หลาย ๆ ด้าน เช่น ความเข้าใจในความเหมือน และความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีจิตอาสาในการทำประโยชน์ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสดกว่า หรือการทำประโยชน์ให้กับสังคมส่วนรวม การสื่อสารความคิดได้อย่างเหมาะสม เช่น โครงการเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ “เด็กแนวเดินดง ลงป่าชายเลน” โครงการเรียนรู้ชีวิต “TK สัญจร” ณ ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านทักษิณยะลา โครงการ TK สัญจร บันรักให้ผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.4 กิจกรรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนให้มีความรู้

ความเข้าใจ และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของศาสตร์ความรู้ทางวิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเรียน ชีวิตประจำวัน รวมทั้งการพัฒนาเป็นอาชีพ โดยหัวข้อในการอบรมทางด้านเทคโนโลยีนั้นส่วนใหญ่จะได้มาจากการเสนอแนะของผู้ใช้บริการ ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

โครงการ Science Show ฉลาดเล่น เรียนวิทย์ คิดทดลอง

อุทยานการเรียนรู้ระยะเวลาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในการจัดกิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show) เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านการทดลองอย่างง่าย โดยจัดกิจกรรมการแสดงทางวิทยาศาสตร์ในหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น เหม็นฟ้า ตัวหนอนฟองสบู่ สำนวญท้องฟ้า ล่องน้ำ สนุกกับวัสดุใกล้ตัว เกล็ดน้ำแข็ง พับกระดาษ สนุกกับยีสต์ เป็นต้น โดยเด็กสามารถฝึกปฏิบัติและร่วมกันทดลองได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความตระหนักว่าวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องใกล้ตัว และช่วยกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเกิดความสนใจ และสามารถฝึกปฏิบัติได้อย่างสนุกสนาน

โครงการ Cartoon Animation สร้างภาพเคลื่อนไหว โดนใจวัยทีน

โปรแกรม Macromedia Flash เป็นโปรแกรมที่นิยมนำไปสร้างสรรค์ผลงานในด้านมัลติมีเดีย เช่น เว็บไซต์ เกม เป็นต้น โปรแกรม Macromedia Flash ไม่ได้เป็นโปรแกรมสำหรับการทำการ์ตูนโดยเฉพาะ แต่เราสามารถนำมาประยุกต์สร้างการ์ตูน 2 มิติได้ เพราะโปรแกรมมีคุณสมบัติและเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกในการสร้างการ์ตูนอย่างครบครัน อีกทั้งยังได้มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ จนเกิดเป็นการ์ตูนที่โด่งดังหลายเรื่อง เช่น Pucca, Boomba, Ninja เป็นต้น อุทยานการเรียนรู้ระยะลา ได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ และเห็นว่าผู้คนในปัจจุบันมีความสนใจในการใช้โปรแกรม Macromedia Flash เพื่อผลิตการ์ตูนแอนิเมชันกันมาก จึงจัดโครงการ Cartoon Animation สร้างภาพเคลื่อนไหว โดนใจวัยทีน เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้รู้เทคนิคการใช้โปรแกรม Macromedia Flash ในการสร้างการ์ตูน ให้มีทักษะในการใช้โปรแกรม Macromedia Flash และสามารถนำไปใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนต่อไป

โครงการพัฒนาอัจฉริยะภาพสู่การเป็นนักประดิษฐ์ Kid's K-Nex

โครงการพัฒนาอัจฉริยะภาพสู่การเป็นนักประดิษฐ์ Kid's K-Nex เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะการประดิษฐ์และการคิดสร้างสรรค์ชิ้นงานหุ่นยนต์หรือโมเดลงานหุ่นประเภทต่าง ๆ เพื่อจุดประกายความคิดและส่งเสริมทักษะในการคิดประดิษฐ์

หุ่นยนต์ให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในจังหวัดยะลา อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ผสานกับเทคโนโลยี คิดเป็น ทำเป็น และสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมของอุทยานการเรียนรู้ยะลาจะคำนึงถึงความเหมาะสมของสถานการณ์ในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกันของผู้คนที่วิถีชีวิต ความเชื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นพื้นฐานหลักที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ ตัวอย่างกิจกรรมที่เสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติสุขบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้แก่ โครงการประกวดร้องเพลงชาติไทย โครงการประกวดได้วาที โครงการประกวดพูดสุนทรพจน์ นอกจากนี้ บางกิจกรรมที่อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดขึ้นนั้น อาจเป็นการประกวดหรือแข่งขัน เพื่อสร้างพื้นที่แห่งโอกาสให้เด็กและเยาวชนทั้งชาวไทยพุทธและไทยมุสลิมได้แสดงออกถึงศักยภาพ ความสามารถของตนเอง ในทางที่สร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง และการยอมรับศักยภาพความสามารถของผู้อื่น เช่น โครงการค่ายเยาวชน “ย่ำรอยประวัติศาสตร์ เยือนยาตรแดนใต้” โครงการเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ “เด็กแนวเดินดง ลงป่าชายเลน” เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะมีผลต่อการเสริมสร้างความสมานฉันท์ และสังคมสันติสุขบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีความสุข

รายละเอียดของกิจกรรมพร้อมทั้งตัวอย่างของกิจกรรมที่อุทยานการเรียนรู้ยะลาได้จัดขึ้นองค์กรหรือห้องสมุดอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ บูรณาการ ปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมให้มีความน่าสนใจ ทันสมัย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของตนเองมากขึ้น ทั้งนี้ บางกิจกรรมอาจต้องใช้งบประมาณสูงในการจัดการ บรรณารักษ์อาจขอความร่วมมือจากห้องสมุดใกล้เคียงในการจัดกิจกรรมร่วมกัน หรืออาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน มหาวิทยาลัย และภาคธุรกิจเอกชนที่เป็นบริษัท ห้างร้านขนาดใหญ่ เช่น ธนาคาร บริษัทอุตสาหกรรม รัฐวิสาหกิจ ศูนย์การค้า เป็นต้น เพื่อช่วยทำกิจกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ร่วมกับห้องสมุด อุทยานการเรียนรู้ยะลาไม่เพียงแต่จัดกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมการอ่านเพียงประการเดียว เนื่องจากเด็กและเยาวชนอาจเกิดความเบื่อหน่าย หรืออาจมีทัศนคติในแง่ลบต่อการอ่าน จึงได้มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย สอดแทรกทั้งความรู้และความสนุกสนาน เพื่อให้เด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรม พยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติเด็กให้สนใจในการอ่านผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่อง นอกจากการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว ยังได้มีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่ หรือผู้ที่เกษียณอายุอีกด้วย เช่น โครงการ Magic Knitting บล็อกไม้มหัศจรรย์ สร้างสรรค์งานใหม่พร้อม จัดขึ้นทุกวัน

อาทิตย์ วันละ 2 ชั่วโมง โดยได้สรรหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญการถักไหมพรม เพื่อเป็นวิทยากรในการสอนการใช้บล็อกไม้ถักงานง่าย ๆ เช่น การถักผ้าพันคอ หมวก เสื้อเด็ก เป็นต้น ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดทักษะใหม่ ๆ เกิดการสร้างอาชีพเสริม ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งยังทำให้อุทยานการเรียนรู้ยะลา มีกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ หรือผู้ที่เกษียณอายุมากขึ้น

อุทยานการเรียนรู้ยะลา เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เน้นการปลูกฝัง และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการแสวงหาความรู้ในบรรยากาศการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ตลอดชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยได้เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในจังหวัดยะลา และจังหวัดใกล้เคียงเกิดนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาการไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ ซึ่งเป็นปัญหาของเด็กนักเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีนิสัยรักการอ่าน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้ตลอดชีวิต

บรรณานุกรม

- เทศบาลนครยะลา. ประกาศเทศบาลนครยะลา เรื่อง การจัดตั้งและการจัดการอุทยานการเรียนรู้ยะลา. ยะลา: เทศบาลนครยะลา, 2551.
- พิมพ์สุดา เอี่ยมสกุล. ผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.
- แม่นมาศ ขวาลิต. แนวทางส่งเสริมการอ่าน (ฉบับแก้ไขและเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2544.
- เส้นทางสู่...อุทยานการเรียนรู้ยะลา : เปิดโลกกว้างการเรียนรู้ บนรากฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, [ม.ป.ป].
- 3 ปี อุทยานการเรียนรู้ยะลา ก่อเกิดมิตรภาพ และความเข้าใจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้, 2553.
- Austin, M. and Casselden, B. "A Survey into the Reading Attitudes and Personal Reading Habits of Year 2 Children." *The School Librarian*. 58, 3 (2010): 133-135.
- Hurst, J.; & Hubberstey, S. *Working with the Professionals to Get the Best for Your Child*. London: Marshall, 2001.

ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกี่ยวกับเรื่องกระบวนการสอนหรือการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนได้

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การอบรมในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิตให้มีศักยภาพ มีความรู้ ความสามารถ ที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีแนวคิดและทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำหน้าที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการอบรมผ่านเว็บสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เรื่อง การออกแบบการสอน โดยที่การอบรมผ่านเว็บนี้ จะทำให้อาจารย์ได้รับความสะดวกในการอบรม เนื่องจากอาจารย์แต่ละท่านสามารถรับการอบรมได้อย่างอิสระทันทีตามความสะดวก โดยที่อาจารย์สามารถเลือกหัวข้อที่ตนเองต้องการอบรม ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการอบรม คือ การเพิ่มศักยภาพทางความรู้ ความสามารถให้กับอาจารย์ในเรื่องการออกแบบการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
2. ออกแบบ พัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และเว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
3. เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
4. เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 16 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ
  - 2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต
  - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมผ่านเว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน”
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ หลักการออกแบบการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล

4. ขอบเขตด้านซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย

4.1 Visual Studio.net 2010 เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม สร้างเว็บไซต์

1) HTML เป็นภาษาพื้นฐานในการสร้างเว็บ
2) ASP.NET เป็นภาษาในการทำเว็บไซต์ เช่น สร้างปุ่ม สร้างช่องให้ป้อน การสร้างเมนู การสร้างการเชื่อมโยง เป็นต้น

3) VB.NET เป็นภาษาในการเขียนสคริปต์ให้เว็บไซต์ทำงานได้ตามที่ต้องการ เช่น ให้เว็บบันทึกข้อมูลผู้สมัคร ให้เว็บสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยแบบประเมิน ให้เว็บสามารถคำนวณคะแนนข้อสอบ เป็นต้น

4.2 Microsoft SQL SERVER 2008 R2 เป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้ใช้งาน ข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลข้อสอบ Pretest และ Posttest ข้อมูลบทเรียน เป็นต้น

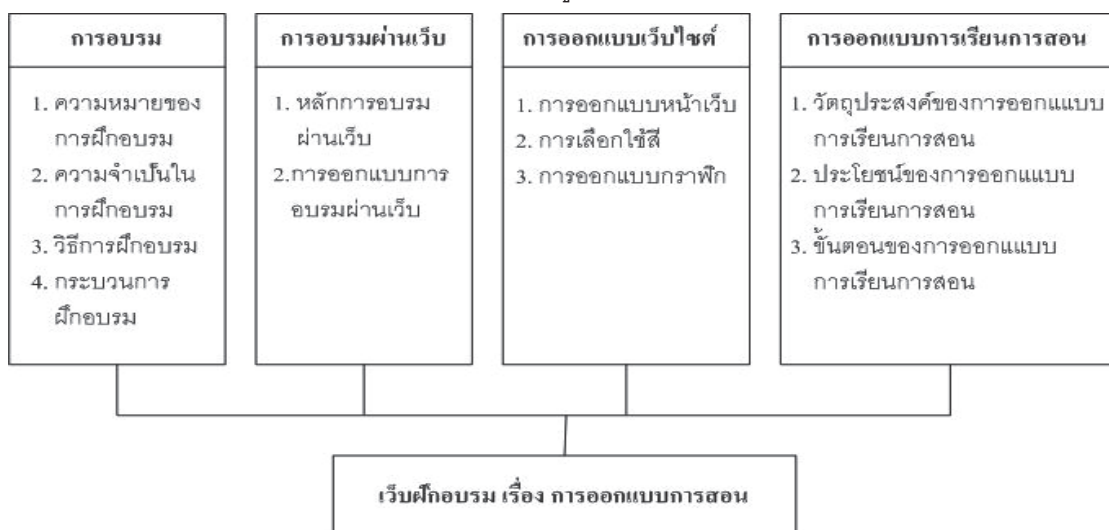
4.3 Adobe Photoshop เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับใช้ตกแต่งรูปภาพ

4.4 Adobe Flash เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพแอนิเมชัน

4.5 Sony Sound Force เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกและตัดต่อเสียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดการวิจัย แสดงดังรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เนื้อหา และสื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบ

การสอน” 2) ออกแบบ พัฒนา และประเมินผลการใช้เว็บฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบการอบรมผ่านเว็บ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบการอบรมผ่านเว็บ ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม

การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการ เรียนมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้สอนสามารถตัดสินระดับของบทเรียนและตัวอย่างของเนื้อหา บทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคนมีส่วนสำคัญโดยตรงกับ เนื้อหาบทเรียน ตลอดจนสื่อการสอน และวิธีการที่จะนำมาใช้ในการสอน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมผ่านเว็บ คือ อาจารย์ผู้สอนที่สังกัด กลุ่มคณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคณะของมหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์ผู้เรียนหรือผู้ เข้าอบรม ดังนี้

- 1) วิเคราะห์คุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการอบรม
- 2) วิเคราะห์ความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรม
- 3) วิเคราะห์ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้เข้ารับการอบรม

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

เป็นวิธีการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏในเอกสารข่าวสาร คำพูด หรือภาพ ทำให้ทราบโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด ในการศึกษาการอบรมผ่านเว็บ เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต มีขั้นตอนของการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาสาระจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้เนื้อหาครบถ้วนและไม่ซ้ำซ้อน
- 2) ศึกษาวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ทราบขอบเขตเนื้อหาและเรื่องที่ต้องการ พัฒนาผู้เรียน
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ เช่น เพื่อแยกแยะรายละเอียดของ เนื้อหา เพื่อจัดลำดับเนื้อหาเพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ของเนื้อหา

4) ทำการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งหมด

1.3 การวิเคราะห์สื่อที่ใช้

เป็นกระบวนการพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้สื่อเพื่อประกอบการเรียนการสอน

ซึ่งการใช้สื่ออย่างเหมาะสมจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่สำคัญ ดังนี้ 1) จูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนมากขึ้น 2) สามารถอธิบายเนื้อหาวิชาและทักษะกระบวนการต่างๆ ได้อย่างชัดเจน 3) ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และ 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บซึ่งนำความสามารถในรูปแบบต่างๆ ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้โดยยึดหลักการแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นการเรียนการสอนด้วยตนเอง
- 2) เรียนโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่
- 3) ให้ผลย้อนกลับทันที

2. การออกแบบระบบการฝึกอบรมบนเว็บ

ผู้วิจัยออกแบบบทเรียนในลักษณะมัลติมีเดียโดยการผสมผสานกราฟิก สี และภาพเคลื่อนไหวเพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพที่เป็นรูปธรรม โดยใช้แนวทางในการออกแบบ ดังนี้

- 1) การสร้างความสนใจการเรียนรู้ (Gain Attention)
- 2) วัตถุประสงค์ของการเรียน (Specify Objective)
- 3) ให้เนื้อหาและความรู้ใหม่ (Present New Information)
- 4) การนำความรู้ไปใช้ (Enhancing Retention and Transfer)

นอกจากนั้นยังใช้หลักการออกแบบเนื้อหาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การนำเสนอเนื้อหา (Presentation of Information) ใช้หลักการ ดังนี้
  - 1.1. นำเสนอเนื้อหาให้สั้นกระชับ
  - 1.2. เน้นส่วนที่ต้องการให้ผู้เรียนทำความเข้าใจด้วยการใช้ highlight
  - 1.3. ใช้สีเพื่อกระตุ้นหรือเน้นส่วนที่สำคัญ
  - 1.4. ตัวอักษรต้องอ่านง่าย
  - 1.5. เน้นความแตกต่างระหว่างหัวข้อให้ชัดเจน
2. ลำดับการเรียนบทเรียน (Sequencing Lesson Segments) ใช้หลักการ ดังนี้
  - 2.1. นำเสนอบทเรียนตามลำดับจากขั้นที่ง่ายไปยาก
  - 2.2. ให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนด้วยตนเอง
  - 2.3. ให้ผู้เรียนสามารถกลับไปเริ่มต้นบทเรียนใหม่ได้

3. การพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บ

เป็นกระบวนการพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บตามแนวทางการออกแบบที่กำหนดในขั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. นำเอาเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างโดยใช้โปรแกรมการสร้างภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และแอนิเมชันที่ได้เลือกไว้ จากนั้นจึงทำการถ่ายโอนข้อมูลไปยังที่อยู่ของเว็บที่ได้เตรียมไว้ ทั้งนี้โดยมีซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการพัฒนาระบบการอบรมผ่านเว็บ ดังนี้

1.1 Visual Studio.net 2010 เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างโปรแกรม สร้างเว็บไซต์

1) HTML เป็นภาษาพื้นฐานในการสร้างเว็บ

2) ASP.NET เป็นภาษาในการทำเว็บไซต์ เช่น สร้างปุ่ม สร้างช่องให้ป้อน สร้างเมนู สร้างการเชื่อมโยง เป็นต้น

3) VB.NET เป็นภาษาในการเขียนสคริปต์ให้เว็บไซต์ทำงานได้ตามที่ต้องการ เช่น ให้เว็บบันทึกข้อมูลผู้สมัคร ให้เว็บสามารถคำนวณค่าเฉลี่ยแบบประเมิน ให้เว็บสามารถคำนวณคะแนนข้อสอบ เป็นต้น

1.2 Microsoft SQL SERVER 2008 R2 เป็นฐานข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลผู้ใช้งาน ข้อมูลผลการสอบ ข้อมูลข้อสอบ Pretest และ Posttest ข้อมูลบทเรียน เป็นต้น

1.3 Adobe Photoshop เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับใช้ตกแต่งรูปภาพ

1.4 Adobe Flash เป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการสร้างภาพเคลื่อนไหว ภาพแอนิเมชัน

1.5 Sony Sound Force เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกและตัดต่อเสียง

2. นำระบบการอบรมผ่านเว็บที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อการสอน อิเล็กทรอนิกส์ และด้านการเรียนการสอนตรวจสอบและให้คำแนะนำ

3. แก้ไข และจัดปรับระบบการอบรมผ่านเว็บตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4. การทดลองระบบการอบรมผ่านเว็บ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนของการทดลองระบบการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้คือ อาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะต่างๆ 4 กลุ่ม คณะจำนวน 16 คน

2. การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือการวิจัย มี 2 ชุด ดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ

2) กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการทดสอบความรู้

3) สร้างแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน

4) ตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาความรู้และภาษาที่ใช้ในแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5) จัดปรับแบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

2. แบบสอบถามประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ มีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

2) สร้างแบบสอบถามสำหรับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสำหรับการประเมินระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ

4) จัดปรับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริง

3. การทดลองใช้ระบบเว็บฝึกอบรม

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ที่สังกัดกลุ่มคณะต่าง ๆ 4 กลุ่มคณะจำนวน 16 คน ระหว่างเดือนกรกฎาคม - เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

5. การประเมินผลการใช้เว็บฝึกอบรม

ผู้วิจัยมีการประเมินผลการอบรมผ่านเว็บใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้ค่าสถิติเปรียบเทียบ t-test

2. การประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ เป็นการประเมินผลระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บโดยผู้เรียนจำนวน 16 คน และวิเคราะห์ผลการประเมินโดยใช้ค่าสถิติเชิงบรรยาย คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เนื้อหา และสื่อที่เกี่ยวข้องกับการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” 2) ออกแบบพัฒนา และประเมินผลการอบรมผ่านเว็บเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา

1.1 ด้านผู้เรียน / ผู้เข้าอบรม พบว่า

1. ผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบการสอน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขา
2. ผู้เข้าอบรมมีภาระงานสอน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีภาระงานค่อนข้างมาก
3. ผู้เข้าอบรม เป็นผู้มีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนมากมีทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

1.2 ด้านเนื้อหา พบว่า

1. เนื้อหาที่ใช้อบรม เป็นเนื้อหาที่มีความจำเป็น เนื่องจากการออกแบบการสอนเป็นความรู้พื้นฐานและจำเป็นสำหรับผู้เข้าอบรมในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน
2. เนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

2. ผลการออกแบบและพัฒนาเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ผลการออกแบบและพัฒนาเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” มีดังนี้

สรุปผลการออกแบบเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

1. การออกแบบเนื้อหา เป็นการออกแบบเนื้อหาที่ใช้ในการอบรม โดยแบ่งเป็นตอน ๆ ซึ่งแต่ละตอนแยกจากกัน ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถเลือกหัวข้อที่ต้องการอบรมได้อย่างอิสระ และผู้อบรมสามารถเลือกหัวข้อไหนก่อนหรือหลังก็ได้
2. การออกแบบกราฟิก เป็นการออกแบบโดยคำนึงถึงผู้เข้าอบรมเป็นหลัก การออกแบบจึงเน้นที่ความเรียบง่าย ดูแล้วสบายตา โดยสีที่ใช้ในการออกแบบ ตัวอักษรและสีของตัวอักษร เน้นความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต
3. การออกแบบเว็บ เป็นการออกแบบที่เน้นให้ผู้เข้าอบรมสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้สะดวก โดยออกแบบให้มีการใช้งานง่าย และงานตามขั้นตอนอย่างมีระบบประกอบด้วยหน้าจอ ดังนี้

1) หน้าโฮมเพจ (home page) เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน หัวข้อการอบรม ส่วนของการลงทะเบียน และสมัครสมาชิก

งาน

2) หน้าสำหรับลงทะเบียน เป็นหน้าสำหรับกรอกข้อมูลส่วนตัว และสมัครเข้าใช้

3) หน้าสำหรับยืนยันการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม

4) หน้าแบบทดสอบก่อนการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

5) หน้าสำหรับยืนยันเข้าสู่การอบรม

6) หน้าเมนู สำหรับเลือกหัวข้อการอบรม

7) หน้าแสดงเนื้อหาการอบรม และยืนยันการเข้าทำแบบทดสอบหลังการอบรม

8) หน้าแสดงแบบทดสอบหลังการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

9) หน้าสำหรับการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์

10) หน้าแสดงคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการอบรม และเฉลยคำตอบที่

ถูกต้อง

3. ผลของการทดลองใช้เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

ในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดเกี่ยวกับผลการเรียนรู้เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ของผู้เรียนจำนวน 16 คน และผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” รายละเอียดมี ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมก่อนและหลังเรียน

	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	sig
คะแนนก่อนเรียน	4.68	1.57	-8.316	.000**
คะแนนหลังเรียน	8.50	0.89		

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียน

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ในภาพรวม

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านการเข้าใช้ระบบ	4.88	0.20	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบ	4.57	0.24	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา	4.90	0.18	มากที่สุด
รวม	4.78	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$)

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการเข้าใช้ระบบ

ด้านการเข้าใช้ระบบ	$\bar{x}$	SD.	แปลความ
1. ขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวก และเข้าใจง่าย	4.88	0.34	มากที่สุด
2. สามารถการเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย	4.94	0.25	มากที่สุด
3. ความสะดวกในการใช้งาน	4.81	0.40	มากที่สุด
4. มีการแจ้งคะแนนจากการทดสอบ	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.88	0.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการเข้าใช้ระบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกเรื่องที่สอบถาม อาทิ ความสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย ($\bar{x} = 4.94$) มีขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวกและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.88$) และมีการแจ้งคะแนนจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.88$) เป็นต้น

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการออกแบบ

ด้านการออกแบบ	x	SD.	แปลความ
1. ความเป็นเอกลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย รังสิต	4.75	0.45	มากที่สุด
2. สีพื้นหลังมีความเหมาะสม	4.63	0.50	มากที่สุด
3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.81	0.40	มากที่สุด
4. รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
5. สีของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
6. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.69	0.48	มากที่สุด
7. รูปภาพที่ใช้ประกอบมีความเหมาะสม	4.25	0.58	มาก
รวม	4.57	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าที่อยู่ในระดับมากที่สุด อาทิ สีตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ($\bar{x} = 4.75$) เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	x	SD.	แปลความ
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.94	0.25	มากที่สุด
2. การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ	4.94	0.25	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.88	0.34	มากที่สุด
4. ความต่อเนื่องในการนำเสนอ	4.81	0.40	มากที่สุด
5. เสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความ เหมาะสม	4.94	0.25	มากที่สุด
6. เนื้อหา มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้งาน	4.88	0.34	มากที่สุด
รวม	4.90	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ด้านเนื้อหาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อที่สอบถาม อาทิ เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.94$) การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ ($\bar{x} = 4.94$) และเสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.94$) เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเว็บไซต์อบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 2) ออกแบบพัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และเว็บไซต์อบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 3) เพื่อประเมินผลการเรียนรู้การใช้เว็บไซต์อบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต 4) เพื่อประเมินระบบการใช้เว็บไซต์อบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหา

ด้านผู้เรียน ผลการศึกษา พบว่า ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมขาดความรู้พื้นฐานทางด้านการออกแบบการสอนเนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมเป็นอาจารย์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละสาขาวิชา มีภาระงานสอน และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นภาระงานค่อนข้างมาก แต่ส่วนมากมีความรู้และทักษะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ค่อนข้างดี

ด้านเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า เป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ในฐานะที่เป็นอาจารย์ที่ต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน และเนื้อหาที่นำมาใช้ในการอบรม มีลักษณะเป็นขั้นตอน สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย

1.2 การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน”

เว็บไซต์ช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” มีรูปแบบที่แบ่งเนื้อหาเป็นตอน ๆ แต่ละตอนแยกจากกัน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาจากหลากหลายส่วน เน้นที่ความเรียบง่าย และความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยหน้าจอหลัก ๆ ดังนี้

- 1) หน้าโฮมเพจ (Home page) เป็นหน้าแรกของเว็บไซต์ ประกอบด้วยชื่อหน่วยงาน หัวข้อการอบรม ส่วนของการลงทะเบียน และสมัครสมาชิก
- 2) หน้าสำหรับลงทะเบียน เป็นหน้าสำหรับกรอกข้อมูลส่วนตัว และสมัครเข้าใช้งาน
- 3) หน้าสำหรับยืนยันการทำแบบทดสอบก่อนการอบรม
- 4) หน้าแบบทดสอบก่อนการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ

- 5) หน้าสำหรับยืนยันเข้าสู่การอบรม
- 6) หน้าเมนู สำหรับเลือกหัวข้อการอบรม
- 7) หน้าแสดงเนื้อหาการอบรม และยืนยันการเข้าทำแบบทดสอบหลังการอบรม
- 8) หน้าแสดงแบบทดสอบหลังการอบรม และยืนยันการส่งคำตอบ
- 9) หน้าสำหรับการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์
- 10) หน้าแสดงคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการอบรม และเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

1.3. ผลการประเมินผลการเรียนรู้การรับรู้ของผู้เรียนและการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง

“การออกแบบการสอน”

ผลการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผลการเรียนรู้การรับรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น

ผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจเว็บช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านที่สอบถามดังนี้ ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.90$) ด้านการเข้าใช้ระบบ ($\bar{x} = 4.88$) และด้านการออกแบบ ($\bar{x} = 4.57$) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเข้าใช้ระบบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง ความสามารถเข้าถึงหัวข้อการอบรมได้ง่าย ($\bar{x} = 4.94$) มีขั้นตอนการลงทะเบียนสะดวกและเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 4.88$) และมีการแจ้งคะแนนจากการทดสอบ ($\bar{x} = 4.88$) ด้านการออกแบบ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง สีตัวอักษรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.81$) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ($\bar{x} = 4.75$) ส่วนด้านเนื้อหา พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.94$) การนำเสนอเนื้อหาสั้นและกระชับ ($\bar{x} = 4.94$) และเสียงที่ใช้บรรยายประกอบมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.94$)

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่พบว่า ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยรวมก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนและยืนยันได้ว่าสื่อการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและ

ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นก็สามารถสรุปได้ว่า เว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมเรื่อง “การออกแบบการสอน” ให้กับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรังสิตต่อไป

ส่วนผลการประเมินเว็บช่วยสอนเรื่อง “การออกแบบการสอน” จากผู้เข้ารับการอบรมที่พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกด้านที่สอบถาม ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการเข้าใช้ระบบ และด้านการออกแบบ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ก็สะท้อนให้เห็นว่า หากผู้พัฒนาระบบเว็บช่วยสอนประยุกต์ใช้หลักการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่ดีแล้วก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผลการใช้เว็บฝึกอบรม เรื่อง “การออกแบบการสอน” สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

เนื่องจากผลการประเมินด้านการออกแบบเว็บฝึกอบรมบางเรื่องยังมีคะแนนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินด้านเนื้อหาและด้านการเข้าใช้ระบบ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่งจะนำเว็บฝึกอบรมดังกล่าวไปใช้ ควรมีการปรับปรุงในเรื่องรูปแบบและสีของตัวอักษร รวมทั้งรูปภาพที่ใช้ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาเว็บฝึกอบรมเรื่อง “รูปแบบการสอน” สำหรับอาจารย์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อเป็นสื่อสำหรับพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นสำหรับคณาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

บรรณานุกรม

- ชนาธิป พรกุล. การออกแบบการสอน : การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ชาบีน่า โสมาภา. สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา และการใช้โปรแกรมการอบรมบนเว็บของธนาคารพาณิชย์ของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ปรัชญนันท์ นิลสุข. “WBT : Web Base Training เทคโนโลยีการฝึกอบรมครูในอนาคต,” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. 14,2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2542) : 79-88.
- วารินทร์ รัตมีพรหม. การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.
- ศิริสุดา ไกรวิจิตร. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง “การผันวรรณยุกต์” สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551.
- Vangilder, Stan. New Techniques for Substation TrainingAtlanta. GA. : Georgia Power Company, 1999.